

Betakarított repce
a K&H egyik ügyfelénél.
Kamatcsali

RÁSZEDET KÖTVÉNYTULAJDONOSOK

Felborított papírforma

Talán mégsem vész el teljesen a KBC által kibocsátott kötvények hazai vásárlóinak 30 milliárd forintja. A belga pénzügyi leánybankja, a K&H a papírokat a névérték 60-70 százalékán saját kötvényeire tervezi cserélni.

Százmillió forintjának keresett egy-két évre szóló értékmegőrző lekötési lehetőséget egy Somogy megyei, kilitét a HVG-nek óvatosságból feladni nem kívánó magánszemély, amikor 2006 januárjában benyitott a K&H kaposvári fiókjába. „Jobban jár, ha pénzt betét helyett CDO-kötvényekbe teszi. Ezek ugyanolyan biztonságosak, mint az állampapírok, de azoknál 2,5 százalékponttal magasabb kamatot fizetnek” – győzködte a banki ügyintéző történetünk főszereplőjét. Akinek fogalma sem volt, hogy mik is azok a CDO-kötvények, hogy azok törlesztésének fedezeteként rendkívül kockázatos hitelek, más kötvények, valamint egyéb eszközök szolgálnak, amelyeket az USA-ban már a hetvenes évektől kötvényekbe csomagolva árusítottak. Számára elegendő volt annak a banknak a szava, amelynek 1987-es megalakulásától a kliense, így hűsége – no meg nagy összegű befektetnivalója – fejében méltán számított különleges elbánásra. Az az írásos tájékoztatás pedig vég-

képp megnyugtatta, hogy a várhatóan tízéves futamidejű kötvényekre kibocsátójuk, a K&H belga anyabankja, a KBC likvid másodpiacot garantál, magyarul: igény esetén visszavásárolja a papírokat. Így nem is bajlódott annak az utóbb nagy jelentőségűvé váló mondatnak az értelmezésével, miszerint „a kötvények lebegő kamatozásúak, ezért a kamatszint módosulásából adódó árfolyamkockázat minimális, tehát (amennyiben hitelminősítésük nem változik) nettó árfolyamuk folyamatosan száz százalék körüli”.

Az első meglepetés akkor érte az újdonsült nagybefektetőt, amikor kiderült, hogy a kötvények az ígért 10 helyett 35 éves lejáratúak. Seba, gondolta, hiszen a kamatot annak rendje és módja szerint negyedévente megkapta, ha pedig majd pénzre lesz szüksége, legfeljebb él a KBC által felkínált visszavásárlási lehetőséggel. Ám amikor két év elteltével, 2008 márciusában – ahogy azt a banki ügyintézőnek már a kötvény vásárlásakor jelezte – kérte

százmilliója kifizetését, azt a választ kapta, hogy még nem tudják kiadni a pénzt. Ez aztán többszöri felszólításra sem történt meg, mígnem 2008. július végén a K&H levélben tudatta vele, hogy százmillió befektetése közel 4 millió forintra értékelődött le. A megdöbben ügyfélnek a bank megígérte ugyan, hogy a befektetése felét visszakapja – hogy mikor, arról nem esett szó –, ám neki már elege volt a hitegetésből. Panaszt tett a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél, majd beperelte a K&H-t, a szerződés érvénytelenítését kérve a bíróságtól, s most várja az őszre kitűzött első tárgyalást.

A PSZÁF-hoz eddig több mint harminc panasz érkezett azokról, akiket a K&H 2005 őszé és 2007 tavasza között, a bank közlése szerint mintegy 30 milliárd forint értékben értékesített, londoni utcanevekre – Baker Street, Dorset Street, Hanover Street, Oxford Street – keresztelt CDO-kötvényekkel bepalizott. A befektetői panaszok nyomán a felügyelet helyszíni vizsgálatot tartott a K&H-nál. Ennek alapján idén áprilisban a tőkepiaci törvény szerint kiszabható maximális, 10 millió forintos bírságot rótt ki a bankra, mert az sem a szerződéskötés előtt, sem a befektetés időtartama alatt nem tájékoztatta megfelelően befektetőit a kötvények kockázatairól. A vevők csupán egy 4-5 oldalas, magyar nyelvű leírást kaptak. Bár valamennyi kötvénysorozatról létezett egy körülbelül 180 oldalas, angol

Hírmagjuk maradt

Szeptemberben folytatódik a 2008. szeptember 15-én csődöt jelentett Lehman Brothers kötvényeit Magyarországon eladó Citibank ellen májusban kezdődött per. Bálint György magánbefektető megtévesztésre hivatkozva kéri a Fővárosi Bíróságot, érvénytelenítse a Citibankkal 2007. július 5-én létrejött szerződést. Ennek keretében Bálint 50 ezer dollár értékű Lehman-kötvényt vett, ezért 600 dollár jutalékot szurkolt le a Citibanknak, s most e pénzeket szeretné viszontlátni. Úgy ítéli meg ugyanis, hogy a Citibank hibázott, amikor a kötvénvásárláskor nem tájékoztatta őt a Lehman megrendült gazdasági helyzetéről. Arról, hogy az amerikai befektetőház részvényei 2007 első félévében 24 százalékkal leértékelődtek, összeomlott a másodrendű jelzáloglevelek piaca, ami miatt a társaságnak 450 millió dolláros – nem realizált – vesztesége keletkezett. Pedig ha ezzel Bálint tisztában lett volna, akkor lehet, hogy nem vásárolt volna Lehman-kötvényeket. Ezzel szemben a Citibank arra hivatkozott, hogy 2007-ben nem jelent meg hír a Lehman nehéz gazdasági helyzetéről, ellenkezőleg, az egyetlen volt a befektetési bankok között, amely 2007 első felét nyereséggel zárta. Az 50 ezer dollár megtérítését pedig a Citibanknál nem tartják jogosnak, mondván, ők csak forgalmazták a kötvényeket, az azokat kibocsátó Lehman megbízásából.

nyelvű kibocsátási tájékoztató is, azok közül mindössze egy volt olvasható magyar nyelven. Pedig a kibocsátási tájékoztatóból kiderülhetett volna, hogy a KBC semmiféle kötelezettséget nem vállalt a kötvények visszafizetésére, legalábbis a PSZÁF a K&H által fő csaliként használt „likvid másodpiaci garanciára” vonatkozó egyetlen utalást sem talált. Azt pedig már a HVG újságírója tapasztalta meg személyesen Kaposváron, hogy bár az ügyfelekkel megkötött kötvény-adásvételi szerződések szerint a K&H vaskos üzletszabályzatát az ügyfél kérésére ki kell adni, az ügyintézők csak a helyben olvasást engedélyezték, az elvittet megtagadták, mondván: félő, hogy a dokumentum nem kerülne vissza. Ami meglehetősen

furcsa hozzáállás egy nagy összegű befektetés esetén.

„Amennyiben egy részletes és mélyreható vizsgálat szerint egyértelmű tények bizonyítják, hogy egy adott ügyfél nem kielégítő vagy nem teljes körű tájékoztatást kapott, a K&H az ügyfelével közösen kidolgozza az eset megoldását” – fogalmazott a HVG kérdésre meglehetősen talányosan a bank.

A felügyelet azt is megállapította, hogy a banki ügyintézők és a vevők között a kötvények adásvételéről folyt telefonbeszélgetéseket a K&H nem rögzítette, noha erre a törvények alapján köteles lett volna. Ennek azért van jelentősége, mert több befektető is sérelmezte, hogy a telefonon tízéves futamidejűként eladott kötvényről készített, majd az ügyfeleknek postán elküldött szerződésekben már 35 éves lejárat szerepelt. „A 35 év a kötvény visszafizetésének fedezetét jelentő portfólió maximális lejáratát tükrözi, a tőketörlesztés viszont 10 év után esedékes” – hámozható ki

A K&H kaposvári fiókja. Veszteséghányad

a HVG kérésére a K&H-tól kapott, meglehetősen körmönfont megfogalmazásból.

A K&H 2008 márciusában „elfelejtette” értesíteni a gazdasági hírekben nem feltétlenül és kötelezően naprakész befektetőket, hogy a brit Fitch Ratings a KBC ad-

dig állampapírokkal azonos kockázati kategóriába sorolt CDO-kötvényeinek leminősítését helyezte kilátásba. Így ők csak a végeredményről értesültek az év júniusában, miszerint a Fitch, valamint az amerikai Moody's már le is minősítette a papírjaikat.

Az eddigi információk alapján erős a gyanú, hogy a KBC már 2005 őszén pontosan tudta, milyen kockázatokat rejtene a kötvényei. Vélhetően ezért bízta meg a K&H-t azok terítésével. A szándékosságot valószínűsíti, hogy a kötvények lejáratát a távoli jövőbe tolták ki. Mindenesetre a kamatok pontos és hiánytalan kifizetésére gondosan ügyeltek, nehogy bárkinek kétsége támadjon, s esetleg visszakerje befektetett tőkéjét. Úgy tűnik, az anyabanki ukáz szerint a K&H ügyintézőinek a bank hosszú évek óta meglévő módos magánügyfeleire és makulátlan fizetőképességű vállalkozásaira kellett rászóznuk a CDO-kötvényeket.

A kamat volt a csali azoknál az agrárcégeknek is, amelyeknek a K&H több száz millió forintot hitelt ajánlott, cserébe „mindössze” annyit kérve, hogy abból az utolsó fillérig CDO-kötvényeket vegyenek. A bank megígérte, hogy a kötvények után magasabb kamathoz jutnak majd a cégek, mint amennyit nekik kell a hitel után befizetniük. Ez így is volt, egy közel 150 millió kölcsön esetén negyedévente mintegy félmillió volt a kamatkülönbözet. Csakhogy a hitel két éves futamidejének lejártakor a bank azt javasolta, hogy a cégek évi 10 millió részletekben kezdjék törleszteni az adósságukat, amit már nem mindegyikük akart megtenni. Amikor azonban a bank naponta százezer forint körüli összegeket kezdett levonni a folyószámlájukról, egyszersmind kilátásba helyezte, hogy a működésükhöz elengedhetetlen forgóeszközhitelt is megtagadja, kényszerűen ráálltak a hitelszerződés meghosszabbítására.

Szakértők szerint a kárvallottak jó eséllyel perelhetik a K&H-t, arra hivatkozva: csak akkor jöttek rá, hogy a bank megtévesztette őket, amikor értesítést kaptak a CDO-k visszaváltási lehetőségének megszüntetéséről. Nem árt azonban sietni, hiszen a hazai jogszabályok értelmében az ügyfél megtévesztésének címen csak egy éven belül lehet keresetet indítani. Márpedig a K&H jellemzően tavaly június és augusztus között értesítette klienseit a helyzet gyökeres megváltozásáról. Sokan nem perelnek, mivel attól tartanak, akkor végképp elvesz az esélye annak, hogy befektetésük legalább egy

része megkerüljön. Mások a létfenntartáshoz szükséges hitelcsapok elzárásától rettegnek.

Meglehet, mégis érdemes volt várni. Hiszen – talán utolsó reménysugárként – a napokban több banki referens is azt közölte ügyfelével, a K&H tervei szerint a KBC CDO-kötvényeit saját megtakarítási formáira cseréli. Azt, hogy a K&H mit ajánl majd fel, lekötött bankbetétet vagy egy újabb banki kötvényt, esetleg más értékpapírt, a HVG érdeklődésére a bank

nem tudta megmondani. Csupán annyit közölt: ahány eset, annyi megoldás lehetséges. Megbízható forrásból azonban lapunk úgy értesült, a KBC-kötvényeket azok névértékének 60-70 százalékán a K&H saját, 3 éves lejáratú, a 3 havi irányadó budapesti bankközi kamatlábhoz, a buborhoz (ez múlt csütörtökön 9,64 százalék volt) igazodó kamatozású kötvényeire cserélné. Így az ügyfelek megúsznák 30 százalék veszteséggel.

CSABAI KÁROLY